

Handläggare
l:e miljöinspektör
Ulla Henriksson/bo

Datum
1990-05-15

Beteckning
A1-90-8262/6

Ert datum

Er beteckning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Landskrona

Motion: Odlingsfria zoner längs vattendrag

Motionen ang odlingsfria zoner längs vattendrag har kommit på remiss från kommunstyrelsen.

Närsalter från jordbruksmark läcker i dag ut i vattendragen. Ett sätt att fånga upp dessa är att skapa odlingsfria zoner längs dessa.

Motionären vill att kommunfullmäktige låter utreda möjligheten för kommunen att arrendera jordbruksmark närmast öppna vattendrag för anläggande av odlingsfria zoner samt att i de fall kommunen redan är ägare till jordbruksmark, undanta en odlingsfri zon längs vattendrag vid utarrendering, samt här även överväga skyddsplantering och grävande av vattenutjämnings- och sedimenteringsdammar i anslutning till vattendragen.

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker motionen och föreslår att det för odlingsfria zoner i Saxån-Braåns tillrinningsområde anslås 400.000 kr som arrendekostnader för en period av 10 år. Av dessa medel fördelas 300.000 kr på sträckor längs Örstorpsbäcken och 100.000 kr till mark längs Saxån-Braån. Utbetalning beräknas ske under tiden 1990-1992.

Bakgrund

Närsaltläckaget från jordbruksmark är ett uppmärksammat problem. Genom att inrätta odlingsfria skyddszoner längs vattendragen kan läckaget till åar och bäckar förmas att minska.

Fördelarna med de odlingsfria zonerna är att tillförseln av näringsämnen från omgivande mark minskas, den naturliga självreningskapaciteten i vattensystemet med dess angivningar förbättras, dessutom berikas naturen på den hårt exploaterade landsbygden.

Skyddszonerna har störst effekt på fosfortillförseln, men om dammar eller mindre våtmarker anläggs för att ta emot dräneringsvatten kan den naturliga självreningen öka genom att vattenlösligt nitratkväve övergår till den för miljön oskadliga kvävgasen, betydligt effektivare än i vattendragen.

En förutsättning för att kunna genomföra de odlingsfria skyddszonerna är att markägare ställer sig positiva och att de lämnas fullgod ekonomisk ersättning för det produktionsbortfall det blir fråga om. Åtgärderna måste ske i samråd med berörda markägare.

Vid etablering av skyddszoner kan det bli aktuellt med att en ca 10 m bred remsa jordbruksmark tas i anspråk på vardera sida om vattendraget. Markägaren måste ersättas för det produktionsbortfall det blir fråga om i varje enskilt fall. En lämplig ersättning kan vara de gängse arrendepriiser som är anpassade efter jordens bördighet. Genom ett 10-årigt arrendekontrakt eller avtal med markägaren förbinder sig denna att inte bruka marken närmast vattendragen under avtalstiden. Arrendekostnad för jordbruksmark är idag mellan 1000 - 4000 kr per ha beroende på markens produktivitet. Köper kommunen in marken ligger priset på 15.000 - 30.000 kr per ha.

För Örstorpsbäcken, där diskussionerna redan har kommit igång om odlingsfria zoner, beräknas kostnaderna bli för skyddszoner på ca 9,4 ha på 10 år bli ca 300.000 kr.

Resterande förslag till odlingsfria zoner längs Saxån-Braån uppskattas till ca 3 ha.

Någon inventering på hur mycket mark som berörs vid Råån och dess tillflöden är ännu inte gjort. Andra vattendrag som inte är inventerade vad avser skyddszoner är Säbydike.

Förslaget om att anlägga skyddszoner längs vattendragen i kommunen behöver utredas ytterligare för att exakt få veta var dessa skall ligga och för att ange kostnaderna. Det är dock angeläget att skyddszonerna skapas dels för att minska läckage av närsalter och dels för att berika naturlivet i jordbrukslandskapet.

Ulla Henriksson